

بررسی پیامدهای احتمالی آزمون نیمه متمرکز دکترا از دیدگاه استادان دانشگاه اصفهان

لیلا سوخته زار*

محمد جواد لیاقتدار**

محمد شفیعی***

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی پیامدهای احتمالی آزمون نیمه متمرکز از دیدگاه استادان دانشگاه اصفهان بوده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه استادان (۵۱۶ نفر) دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ بود. با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم ۱۲۸ عضو هیئت علمی به عنوان نمونه انتخاب شده بودند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته با ۴۱ گویه که پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۳ محاسبه شده و روایی آن توسط حداقل ۷ نفر از متخصصان علوم تربیتی و آموزش عالی در دانشگاه اصفهان تأیید شد. نتایج پژوهش حاکی از برجسته بودن برخی پیامدهای علمی - آموزشی، اجتماعی - فرهنگی و روانی فردی ناشی از اعلام پذیرش به شیوه نیمه متمرکز از دیدگاه استادان دانشگاه اصفهان بود.

واژگان کلیدی: آموزش عالی، دوره دکترا، شیوه گزینش، پیامدهای علمی - آموزشی

---

* مدرس دانشگاه آزاد اسلامی، واحد پلدختر، leylasookhtezar@yahoo.com

** دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه اصفهان

*** مدرس دانشگاه پیام نور پلدختر

تاریخ دریافت: ۹۰/۲/۲۴ تاریخ پذیرش: ۹۱/۵/۶

مقدمه

آموزش عالی در طول دو دهه گذشته با چالش‌ها و مسائل عدیده‌ای مواجه بوده است. رشد فزاینده دانشجویان و متقاضیان ورود به مؤسسات آموزش عالی بدون توجه به ظرفیت‌های موجود و توان بافت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای پذیرش تعداد زیاد فارغ التحصیلان دانشگاهی، کاهش منابع مالی و فشار از طرف افکار عمومی برای پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری بیشتر از جمله این چالش‌ها محسوب می‌شود. آموزش عالی بایستی ضمن توجه به این چالش‌ها به حفظ بهبود و ارتقای کیفیت با اتکاء بر عامل مدیریت در شرایط بی‌ثباتی و دگرگونی در محیط آموزش عالی بپردازد (رمزدن،^۱ ۱۹۹۲، ص ۲۵). رنسام^۲ (۱۹۹۳) اظهار داشته که آموزش عالی رسالت مهمی در تولید دانش و آماده ساختن فارغ‌التحصیلان برای تصدی رهبری و مسئولیت در دنیای رقابتی، پیچیده و مرتباً در حال تغییر را برعهده دارد. طی ۲۵ سال اخیر رشد تحصیلات تکمیلی با توجه به اهمیت این دوره‌ها از نقاط قوت آموزش کشور محسوب می‌شود. شیوه پذیرش دانشجو در آموزش عالی ایران با چهار شیوه برگزاری آزمون سراسری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، آزمون دوره‌های فراگیر پیام نور، آزمون دوره‌های آموزش عالی علمی - کاربردی پودمانی و آزمون‌های غیرمتمرکز دوره دکترای تخصصی صورت می‌پذیرد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که شیوه پذیرش و جذب دانشجویان در ایران در طول سالیان گذشته با دو شیوه اصلی صورت گرفته که عبارت‌اند از: شیوه اول، آزمون سراسری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی که به صورت متمرکز برگزار می‌شود. ورود دانشجو به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، چه در بخش دولتی و چه در بخش غیر دولتی، در دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته، کارشناسی ارشد پیوسته و ناپیوسته و دکترای حرفه‌ای به صورت متمرکز از طریق آزمون سراسری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی صورت می‌گیرد که به صورت جداگانه از سوی سازمان سنجش و آموزش کشور و دانشگاه آزاد اسلامی برگزار می‌شود (قورچیان و

---

1. Ramsdon
2. Ransom

همکاران، ۱۳۸۳، ج ۲: ۸۹۷، و دبیرخانه شورای انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۸). داوطلبان برای ورود به این دوره‌ها باید مدرک دیپلم متوسطه و یا مدرک تحصیلی دوره پیش دانشگاهی و داوطلبان کارشناسی ارشد ناپیوسته نیز باید مدرک تحصیلی کارشناسی داشته باشند.

شیوه دوم، آزمون‌های غیر متمرکز دوره‌های دکترای تخصصی است. به نظر می‌رسد آزمون دکترا آخرین حلقه آزمون‌های ارتقای تحصیلی در کشور ما باشد. اما نحوه برگزاری این آزمون‌ها و گلايه‌های داوطلبان هم موضوعی است که اگر جزء اصل آزمون نباشد حاشیه آن است. پذیرش دانشجو در دوره‌های دکترای تخصصی به صورت غیرمتمرکز انجام می‌شود و هر دانشگاه خود مبادرت به برگزاری آزمون ورودی و گزینش دانشجو می‌کند. در آزمون‌های دکترا تخصصی علاوه بر نمره کتبی آزمون، مصاحبه و بررسی سوابق علمی و پژوهشی داوطلبان نیز ملاک عمل است. دانشجویان سال آخر دوره ارشد و دکترای حرفه‌ای می‌توانند با توجه به تناسب رشته تحصیلی خود با رشته مورد نظر در این آزمون شرکت کنند (قورچیان و همکاران، ۱۳۸۳، ۲).

از سال تحصیلی ۱۳۵۷-۱۳۵۸ تاکنون برای حفظ استقلال عمل دانشگاه‌ها آزمون دکترا از طریق آزمون مستقل در هر دانشگاه و مصاحبه با پذیرفته‌شدگان دو برابر ظرفیت با توجه به نمره و میزان مقالات چاپ شده و دیگر فعالیت‌های پژوهشی از طریق استادان و متخصصان هر دانشگاه مورد بررسی و سپس مورد تأیید قرار می‌گرفته است (دبیرخانه شورای انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۸). اما به نظر می‌رسد در حال حاضر عده‌ای از متخصصان و اعضای هیئت علمی معتقدند که برگزاری آزمون به صورت غیرمتمرکز با توجه به حجم تقاضا برای ورود به این دوره دارای نواقص و مشکلاتی است؛ از سوی دیگر، اکثر دانشجویان که نمی‌توانند در دانشگاه مورد علاقه خود پذیرفته شوند، دلیل ناموفق بودن خود را نا عادلانه بودن نحوه گزینش توسط دانشگاه‌ها می‌دانند و از این رو، عده‌ای از استادان و متخصصان و نیز دانشجویان برای رفع یا کاهش این مشکلات و همچنین پایان دادن به ابهامات موجود در این زمینه خواهان برگزاری آزمون به صورت متمرکز شده‌اند تا بدین وسیله دانشجویان برتر و شایسته‌تر قادر به ادامه تحصیل در دانشگاه‌های معتبر و مورد علاقه خود شوند و

همچنین اجرای آزمون به صورت دوبار در سال، باعث می‌شود تا کسانی که موفق به پذیرش در آزمون قبلی نشده‌اند باز هم تلاش کنند و برای ورود به دوره دکترا شانس دوباره داشته باشند.

اهمیت تحصیلات تکمیلی در شکل دادن به سرنوشت علمی، اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشورها بر کسی پوشیده نیست و وضعیت کمی و کیفی تحصیلات تکمیلی از مهم‌ترین شاخص‌های توسعه همه جانبه در هر کشور است. پذیرش و آموزش دانشجویان در مقطع تحصیلات تکمیلی به ویژه دوره دکترای از طریق مراکز آموزش عالی مستلزم وجود زمینه‌ها و امکانات اقتصادی و علمی لازم و نیروی انسانی کار آزموده (مدرسان و محققان) است، که تهیه و تدارک آنها به ده‌ها سال برنامه‌ریزی و حمایت نهادهای سیاسی و اجتماعی نیازمند است (ملک، ۱۳۸۱: ۴).

در حال حاضر، مشاهده می‌شود که دوره‌های تحصیلات تکمیلی در کشور به دلیل فقدان مدیریت و برنامه‌ریزی دقیق و همچنین فقدان دستورالعمل و آیین‌نامه مدون در مورد پذیرش در این دوره از یک سو باعث سردرگمی دانشجویان و از سوی دیگر باعث ایجاد چالش‌های بسیار برای استادان و دانشگاه‌ها شده است. در این میان نحوه پذیرش در دوره دکترا ذهن دانشجویان و استادان را به خود مشغول کرده است. با توجه به اینکه تصمیمات بر سر نیمه متمرکز کردن آزمون دوره دکتراست و اعلام نیمه متمرکز کردن این آزمون موجب ایجاد شک و تردید در میان بخش‌های مختلف اعم از هیئت علمی، دانشجویان و دانشگاه‌ها شده است، ابهامات در ابعاد مختلف اجرای آزمون متمرکز می‌تواند شک و تردید را در میان طبقات فوق‌الذکر افزایش دهد و این موضوع نیز از اولویت‌های پژوهشی انجمن آموزش عالی ایران است؛ بنابراین، بررسی ابعاد مختلف (روانی - فردی، علمی - آموزشی و اجتماعی - فرهنگی) نیمه‌متمرکز کردن آزمون می‌تواند برای مدیران و برنامه‌ریزان آموزش عالی راهگشا باشد؛ بنابراین، با توجه به اهمیت موضوع و تأثیرات احتمالی آن بر ابعاد آموزشی دانشگاه‌ها، تأثیرپذیری دانشجویان تحصیلات تکمیلی و عزم معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در برگزاری آزمون نیمه‌متمرکز دکترا که برای دوسال به صورت آزمایشی با اهداف برقراری عدالت آموزشی و فرصت برابر برای متقاضیان ورود به

دوره دکترا، سنجش علمی داوطلبان ورود به دوره دکترا، ایجاد وحدت رویه و هماهنگی دانشگاه با سیاست‌های وزارت علوم در پذیرش دانشجوی، کمک به دانشگاه برای پذیرش دانشجویان مستعد در دوره دکترا، کمک به مؤسسات و وزارتخانه‌ها برای ارزیابی متقاضیان استخدام کاهش هزینه اجرای آزمون‌های موازی و جلوگیری از اتلاف منابع و نهایتاً جلوگیری از شرکت متعدد داوطلبان در آزمون‌های مختلف انجام شود، این پژوهش در پی آن است تا به بررسی تأثیرات احتمالی نیمه متمرکز کردن آزمون دکترا در ابعاد علمی آموزشی (انند بهبود کیفیت آموزشی دوره دکترا)، اجتماعی - فرهنگی (انند ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی) و روانی - فردی (انند افزایش روحیه امید در بین داوطلبان) براساس نقطه نظرات استادان پردازد. اینکه در این پژوهش عنوان پیامدهای احتمالی آورده شده به این دلیل است که این طرح برای اولین بار اجرا شده و نمی‌توان پیامدهای آن را به‌طور قطع پیش‌بینی کرد؛ پس پیامدهای عنوان شده در این پژوهش یک نوع پیش‌بینی احتمالی هستند

طرح نیمه متمرکز کردن آزمون دکترا توسط سازمان سنجش، برای اولین بار برای سال تحصیلی ۱۳۸۹-۹۰ مطرح شده و به نظر می‌رسد که موضوع گزینش دانشجوی دغدغه پژوهشی محققان در دوره‌های قبل بوده است. بهر حال بحث شیوه گزینش دانشجوی همواره مورد نقد و بررسی بوده است.

افشاری و اسداللهی (۱۳۸۱) در پژوهشی تحت عنوان، مقایسه دیدگاه اعضای هیئت علمی و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اهواز در خصوص نحوه گزینش دانشجوی به این نتیجه رسیدند که ۲۶ درصد استادان و ۴۰ درصد دانشجویان شیوه کنونی (متمرکز) ورود به دانشگاه را مناسب می‌دانند و علت آن را غیر عملی بودن سایر شیوه‌های موجود در دنیا قلمداد کردند. ۵/۵۳ درصد دانشجویان و استادان پذیرش براساس علاقه و سخت‌گیری در مراحل تحصیل را علت موفق شدن می‌دانند. ۳ درصد دانشجویان و ۵/۱۳ درصد استادان، پذیرش براساس آزمون آسان و سخت‌گیری در مراحل تحصیل، ۱۳ درصد دانشجویان و ۵/۲۳ درصد استادان پذیرش براساس آزمون مشکل و سخت‌گیری در طی تحصیل، ۵/۶ درصد دانشجویان و ۵/۳۶ درصد استادان، گزینش به شرط معدل دبیرستان و ۳ درصد دانشجویان و ۲۰ درصد استادان برگزاری امتحان تشریحی به صورت محلی در هر دانشگاه را به عنوان بهترین شیوه گزینش دانشجوی می‌دانستند.

دروذگر (۱۳۸۸) در پژوهشی تحت عنوان اصلاح شیوه‌گزینش دانشجو به منظور ارتقا کیفیت آموزش معماری در پی یافتن گام‌های عملی برای رسیدن به وضعیت مطلوب بوده است. هدف این مقاله، مطالعه بر روی شیوه‌گزینش دانشجوی معماری به منظور ارائه راهکارهای عملی جهت اصلاح این شیوه و تدوین الگوی مطلوبی است تا بتواند راه‌حلی کلیدی برای ارتقای کیفیت آموزش معماری فراهم آورد. عقیده عمومی متخصصان و ساز و کارهای آموزشی، این رشته را در زمره گروه‌های هنری می‌داند. در حالی که پذیرفته‌شدگان این رشته از طریق آزمون‌های دروس علمی انتخاب می‌شوند. این تناقض نمی‌تواند پیش‌نیازهای هنری تحصیل در این رشته را تأمین کند و شایسته‌ترین‌ها را روانه دانشگاه نماید. شرایط موجود در گزینش دانشجو، ناشی از حذف آزمون اختصاصی این رشته در سال ۱۳۷۲ است و برای جبران مشکلات آن، دروس پیش‌نیازی در برنامه درسی نیم سال اول تحصیلی لحاظ شد. تاکنون تحقیقات اندکی در این زمینه انجام شده است. این تحقیق با «رویکردی راه حل محور» ضمن طرح مسئله و ضرورت حل آن، با استفاده از مطالعه موردی و «رویکرد سیستمی» به این مسئله می‌پردازد. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که دروس پیش‌نیاز ارائه شده در نیم سال اول نمی‌توانند کمبودهای پدید آمده را جبران کنند؛ بنابراین، این تحقیق با بهره‌مندی از نظریات جدید در گزینش دانشجو، پیشنهادهای کاربردی برای بهبود شیوه انتخاب دانشجو ارائه می‌دهد. مهم‌ترین پیشنهاد حاصل از این تحقیق انجام آزمون اختصاصی به روش چندگزینه‌ای بر روی چند برابر ظرفیت پذیرفته‌شدگان کنکور سراسری است.

بوومن^۱ (۲۰۰۵) در پژوهشی تحت عنوان شیوه‌های پذیرش در تحصیلات تکمیلی در کشور پراگ، به بررسی فرایند تصمیم‌گیری گزینش داوطلبان پرداخت. به این منظور، پرسشنامه نظرسنجی برای نمایندگان دولت فرستاده شد و از ۱۹۳ پرسشنامه ارسالی، ۱۵۷ پاسخ دریافت شد. مباحث موجود در این نظرسنجی عبارت بودند: سیاست‌های انتخاب، استفاده نسبی از معیارهای پذیرش، روند تصمیم‌گیری پذیرش.

نتایج نشان داد که گزینش داوطلبان برای تحصیلات تکمیلی یک نگرانی قابل توجهی است. همچنین کمی بیش از ۱/۲ از پاسخ دهندگان نمرات مقطع کارشناسی را به عنوان تنها بهترین معیار سنجش موفقیت دانشجویان در تحصیلات تکمیلی انتخاب کرده بودند. بسیاری از پاسخ دهندگان هر دو معیار کمی و کیفی را به عنوان ارزیابی دشوار عناصر در فرایند پذیرش می دیدند. بسیاری از برنامه ها وابسته به سیاست بودند؛ و مبنا قرار دادن آزمون کتبی (تشریحی) یک شاخص مهم است، اما کمتر موفقیت را پیش-بینی می کند. انعطاف قابل توجهی در قوانین پذیرش وجود داشته است.

تیموتی^۱ (۲۰۰۷) در پژوهشی به بررسی رابطه بین پذیرش و موفقیت دانشجویان خارجی پرداخته است. این مقاله به مطالعه رابطه بین عوامل انتخابی پیش بینی کننده در موفقیت دانشگاهی ۸۵۷ دانشجوی خارجی ثبت نام شده در دانشکده تحصیلات تکمیلی دانشگاه میشیگان در طول سال های ۱۹۴۹-۱۹۴۷ پرداخته است. یافته های این پژوهش نشان داد که: جنس و سن ورود، ارتباط معناداری با موفقیت دانشگاهی نداشتند، دانشجویان متأهل، دانشجویانی الفدراری مدارک تحصیلی، به کمک هزینه تحصیلی جبورس تحصیلی که پذیرش دائم دریافت کرده بودند، احتمالاً پذیرش آنان به شرایط آزادشان یعنی مجرد بودن آنان بستگی نداشت. دانشجویانی الف بدون مدرک تحصیلی ب بدون کمک هزینه تحصیلی جبورس تحصیلی، پذیرش موقت دریافت کرده بودند.

مجدزاده^۲ و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهشی تحت عنوان یک تجربه جدید در پذیرش دانشجوی پزشکی در ایران، به بررسی اصلاحات آموزش پزشکی در سه دهه گذشته در ایران پرداختند. از جمله این اصلاحات، تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و افزایش ناگهانی در پذیرش دانشجوی پزشکی است. وضع این اصلاحات با دو هدف: (آموزش دادن بیشتر پزشکان مورد نیاز کشور) بهبود کیفیت و نتایج آموزش پزشکی بوده است. این دو هدف از طریق دو نوع ارزیابی محقق می شود: تغییر در روش های آموزش پزشکی و تغییر در شیوه پذیرش دانشجو، یا هر دو نوع

---

1. Peter Timothy
2. Majdzadeh R

ارزیای ((تغییر در روش‌های آموزش پزشکی و تغییر در شیوه پذیرش دانشجو)). پذیرش فارغ التحصیلان ((علوم پایه) برای دانشکده‌های پزشکی گامی به سوی تغییر در پذیرش است. در سال ۲۰۰۸، در دانشگاه تهران ۲۱ دانشجو پذیرفته شدند، پذیرش دانشجو در علوم پزشکی از طریق یک سری پیش‌نیازها، امتحانات کتبی دشوار و مصاحبه‌های ساختاریافته صورت می‌گیرد. این فرایند سه هدف داشته است: تقویت ارتباط بین علوم پایه و بالینی و انتخاب دانشجو براساس ملاک‌های کلی‌تری از ضوابط (نسبت به ضوابطی که کاملاً علمی هستند) و فراهم کردن فرصت برای داوطلبان که با آگاهی بیشتر این رشته را انتخاب کنند.

سؤال‌های پژوهش عبارت‌اند از:

۱. تا چه حد استادان با پیامدهای احتمالی علمی آموزشی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا موافق‌اند؟
۲. تا چه حد استادان با پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا موافق‌اند؟
۳. تا چه حد استادان با پیامدهای احتمالی روانی فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا موافق‌اند؟

روش

این پژوهش از نظر نوع، کاربردی و از نظر روش، توصیفی - پیمایشی است. پیمایشی است به این دلیل که هدف محقق از انجام این پژوهش، توصیف عینی، واقعی و منظم خصوصیات یک موقعیت یا یک موضوع است (نادری و سیف نراقی، ۱۳۷۸: ۷۲).

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه استادان دانشگاه اصفهان بودند که در سال تحصیلی ۱۳۸۹-۱۳۹۰ در این دانشگاه در سه زیرگروه آموزشی علوم انسانی، علوم پایه و فنی مهندسی تدریس می‌کردند. در این پژوهش، از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم استفاده شد (گال، ۱۳۸۶: ۳۸۰). منظور از طبقه گروه‌های آموزشی بود و نمونه به نسبت حجم جامعه هرگروه آموزشی توزیع شد. برای برآورد نمونه آماری این پژوهش، چون واریانس جامعه آماری در دست نبود، ابتدا ۳۰ پرسشنامه به صورت مقدماتی در بین افراد جامعه آماری توزیع شد، سپس از طریق

فرمول کوکران حجم نمونه محاسبه شد که ۱۲۸ نفر تعیین شد. با توجه به اینکه در مورد موضوع این پژوهش، پرسشنامه استاندارد شده‌ای وجود نداشت، پژوهشگر از پرسشنامه محقق ساخته استفاده کرده است که بر مبنای اطلاعات به دست آمده از تجربه محقق و مدارک و اسناد موجود تهیه شده است. این پرسشنامه شامل سه حیطه علمی - آموزشی (۱۶ گویه که از دیدگاه استادان دارای ۱۱ گویه مثبت و ۵ گویه منفی)، اجتماعی - فرهنگی (۱۶ گویه که ۱۵ گویه مثبت و ۱ گویه منفی) و روانی - فردی (۹ گویه که همگی مثبت) که جمعاً با ۴۱ گویه بود که بر مبنای مقیاس لیکرت از استادان خواسته شد تا میزان موافقت خود را با هریک از گویه‌ها اعلام کنند.

یافته‌ها

سؤال اول پژوهش: تا چه حد استادان با پیامدهای احتمالی علمی - آموزشی آزمون نیمه متمرکز دکترا موافق‌اند؟

به منظور بررسی میزان موافقت استادان در خصوص پیامدهای احتمالی علمی - آموزشی آزمون نیمه متمرکز دکترا ۱۶ گویه طراحی شد که از دیدگاه استادان دارای ۱۱ گویه مثبت و ۵ گویه منفی و بر اساس مقیاس لیکرت از آنان خواسته شد تا میزان موافقت خود را با هریک از گویه‌ها اعلام کنند.

به دو دلیل نتایج پژوهش نشان داده است که تمایل اکثریت استادان به آزمون نیمه متمرکز بوده است. اولاً ۶۵/۶ درصد استادان با پیامدهای احتمالی علمی - آموزشی آزمون نیمه متمرکز دکترا در حد متوسط به بالا موافق بودند و ۳۴/۴ درصد از پاسخگویان با پیامدهای علمی - آموزشی آزمون نیمه متمرکز دکترا کاملاً مخالف یا مخالف بودند. گرچه تفاوت درصد نظرات موافقین و مخالفین ۳۱/۲ بوده است. در مجموع، میانگین وزنی ۳/۹ از ۵ نشان می‌دهد که استادان با پیامدهای احتمالی علمی - آموزشی آزمون نیمه متمرکز دکترا تا در حد متوسط به بالا هستند. در این رابطه به برخی از مؤثرترین پاسخها در ارتباط با مقوله پیامدهای علمی - آموزشی اشاره شده است:

جدول (۲) نوع و درصد برخی از موثرترین پاسخها در ارتباط با مقوله پیامدهای علمی - آموزشی

میانگین	کاملاً موافقم	موافقم	تا حدی موافقم	مخالقم	کاملاً مخالفم	تاچه حد با گویه‌های زیر موافقت این نوع آزمون این پیامد را به دنبال دارد که...
۳/۹۴	۲۲	۴۵	۲۰	۲	۱	۱. مواد امتحانی برای همه داوطلبان فراوانی یکسان می‌شود
	۲۴/۴	۵۰	۲۲/۲	۲/۲	۱/۴	درصد
۳/۹۴	۱۹	۵۲	۱۵	۳	۱	۲. منابع آزمون برای همه داوطلبان فراوانی یکسان می‌شود
	۲۱/۱	۵۷/۸	۱۶/۷	۳/۳	۱/۱	درصد
۳/۸۶	۳۰	۳۳	۱۳	۱۲	۲	۳. نقش استادان متخصص رشته در فراوانی گزینش دانشجو کم رنگ می‌شود
	۳۳/۳	۳۶/۷	۱۴/۴	۱۳/۳	۲/۲	درصد
۱/۹۶	۱	۵	۲۱	۲۵	۳۸	۴. به دانش تخصصی دانشجویان توجه فراوانی می‌شود
	۱/۱	۵/۶	۲۳/۳	۲۷/۸	۴۲/۲	درصد
۲/۵۴	۳	۱۶	۲۵	۲۹	۱۷	۵. کسانی که از توان علمی بالا برخوردارند پذیرش می‌شوند
	۳/۳	۱۷/۸	۲۷/۸	۳۲/۲	۱۸/۹	درصد

۵ گویه مؤثر (۴ گویه مثبت و ۱ گویه منفی از دیدگاه استادان) مربوط به سؤال اول پژوهش در جدول بالا به تفکیک آمده است. بیشترین میانگین (۳/۹۴) مربوط به گویه ۱ و ۲ (مواد امتحانی برای داوطلبان یکسان می‌شود)، (منابع آزمون برای همه داوطلبان یکسان می‌شود) است. از دیدگاه استادان یکسان شدن منابع و مواد آزمون برای همه داوطلبان یک پیامد مثبت برای آزمون نیمه متمرکز دکترا است. در خصوص گویه ۱، میانگین پاسخ استادان ۳/۹۴ از ۵ است و به عبارتی، ۹۶/۶ درصد استادان در حد متوسط به بالا موافق این گویه بودند. در خصوص گویه ۲ میانگین پاسخ استادان ۳/۹۶ از ۵ بود و به عبارتی ۹۵/۶ درصد استادان موافق این گویه بودند. این بدان معناست که استادان معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون دکترا مواد و منابع آزمون برای همه داوطلبان یکسان می‌شود. به نظر می‌رسد استادان به این دلیل با این گویه بیشتر موافق بودند که معتقدند با نیمه متمرکز شدن آزمون به تبع آن منابع آزمون نیز برای همه

داوطلبان یکسان می‌شود. چون استادان تجربه بیشتری در آزمون‌های نیمه متمرکز و متمرکز و غیرمتمرکز داشته‌اند. آزمون کارشناسی ارشد در سال‌های گذشته این روند را طی کرده است؛ به عبارتی، آزمون ارشد نیز ابتدا به صورت دانشگاهی برگزار می‌شده (تا سال ۱۳۶۸) و بعد چند سالی به صورت نیمه متمرکز اجرا شده و به مرور بعد از دو سه سال به صورت متمرکز اجرا شد. اینکه در آینده برخی عوامل اجتماعی در تغییر نگرش استادان تأثیرگذار باشد یا نه قابل پیش‌بینی نیست.

سومین میانگین (۳/۸۶) مربوط به گویه ۳ (نقش استادان متخصص رشته در گزینش دانشجو کم‌رنگ می‌شود) است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۳/۸۶ از ۵ است و به عبارتی، ۸۴/۴ درصد استادان موافق این گویه هستند. از دیدگاه استادان کم‌رنگ شدن نقش استادان در گزینش دانشجو یک پیامد منفی برای آزمون نیمه متمرکز دکترا است. به نظر می‌رسد استادان به این دلیل با این گویه بیشتر موافق بودند که معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون دکترای دیگر مانند شیوه غیرمتمرکز در گزینش دانشجو نقش ندارند.

پایین‌ترین میانگین مربوط به گویه ۱۶ (به دانش تخصصی دانشجویان توجه نمی‌شود) است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۱/۹۶ از ۵ است. به عبارتی، اکثریت استادان با این گویه مخالف بودند به نظر می‌رسد استادان به این دلیل بیشتر مخالف بودند که معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون دکترا دانش تخصصی دانشجویان ارزیابی نمی‌شود و با نیمه متمرکز کردن آزمون دکترا بر خلاف شیوه غیرمتمرکز که مبنای گزینش دانشجویان دانش تخصصی آنان بود به دانش تخصصی دانشجویان توجه نمی‌شود و گزینش براساس دانش عمومی صورت می‌گیرد. از دیدگاه استادان توجه به دانش تخصصی دانشجویان یک پیامد مثبت برای آزمون نیمه متمرکز دکترا می‌تواند باشد، ولی از دیدگاه اکثریت استادان آزمون نیمه متمرکز دانش تخصصی دانشجویان کمتر مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد.

میانگین ۲/۵۴ مربوط به گویه ۸ (کسانی که از توان علمی بالا برخوردارند گزینش می‌شوند) است. در خصوص این گویه پاسخ استادان ۲/۵۴ از ۵ بود و به عبارتی، ۴۸/۹ درصد از استادان موافق این گویه بودند. از دیدگاه استادان گزینش افراد با توانایی

علمی بالا یک پیامد مثبت برای آزمون نیمه متمرکز دکترا است. به نظر می‌رسد اکثریت استادان به این دلیل با این گویه مخالف بودند که معتقدند در شیوه نیمه متمرکز چون مواد امتحانی از دروس عمومی است برخلاف شیوه دانشگاهی که از دروس تخصصی بود بنابراین، دانش عمومی داوطلبان مورد سنجش قرار می‌گیرد و به دانش تخصصی آنان توجهی نمی‌شود. در نتیجه، افراد با توانایی بالا کمتر پذیرش می‌شوند.

جدول (۳) آزمون t تک متغیره، مقایسه میانگین با میانگین فرضی (m=۳)

میانگین فرضی	میانگین	انحراف معیار	t	df	سطح معناداری (Sig)
۳	۳/۰۹	۰/۴۳۱	۲/۰۰۲	۸۹	۰/۰۴۸

داده‌ها و نتایج جدول نشان می‌دهد: بر اساس تحلیل استنباطی مقدار سطح معنی‌داری (ارزش یا مقدار p) برابر ۰/۰۴۸ است و چون این مقدار کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین، تفاوت مشاهده شده بین میانگین فرضی و میانگین مشاهده شده از نظر آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. به عبارت دیگر، پاسخگویان با پیامدهای احتمالی علمی - آموزشی آزمون نیمه متمرکز دکترا تا حدودی موافق هستند.

سؤال دوم پژوهش: تا چه حد استادان دانشگاه اصفهان با پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه متمرکز دکترا موافق‌اند؟

به منظور بررسی میزان موافقت استادان با پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه متمرکز دکترا ۱۶ گویه با ۱۵ گویه مثبت و ۱ گویه منفی طراحی شد و براساس مقیاس لیکرت از آنان خواسته شد تا میزان موافقت خود را با هریک از گویه‌ها اعلام کنند.

به دو دلیل، نتایج نشان داده است که تمایل اکثریت پاسخگویان به آزمون نیمه متمرکز دکترا بوده است. اولاً ۸۵/۹ درصد استادان با پیامدهای اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه متمرکز دکترا در حد متوسط به بالا موافق بودند ۴۱ درصد از پاسخگویان با پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه متمرکز دکترا کاملاً مخالف یا مخالف بودند. در مجموع، میانگین وزنی ۲/۹۰ از ۵ نشان می‌دهد، پاسخگویان با پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه متمرکز دکترا تا حدودی موافق بودند. در این رابطه به برخی از موثرترین گویه‌ها اشاره کردیم.

جدول (۴) نوع و درصد برخی از مؤثرترین پاسخها در ارتباط با مقوله پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی

میانگین	کاملاً موافقم	موافقم	تا حدودی موافقم	مخالقم	کاملاً مخالفم	تاچه حد با گویه‌های زیر موافق‌اید این نوع آزمون این پیامد را به دنبال دارد که...
۴/۱۰	۴۳	۲۶	۱۲	۵	۴	۱. بازار مراکز آموزش آزاد به دلیل حرکت به سمت برگزاری دوره‌های تقویتی و آمادگی برای آزمون رونق می‌یابد
	۴۷/۸	۲۸/۹	۱۳/۳	۵/۶	۴/۴	درصد
۳/۱۴	۱۲	۲۴	۲۷	۱۹	۸	۲. فرصت‌های برابر آموزشی برای همه داوطلبان واجد شرایط ایجاد می‌شود
	۱۳/۳	۲۶/۷	۳۰	۲۱/۱	۸/۹	درصد
۱/۷۸	۱	۵	۴	۴۳	۳۷	۳. استقلال دانشگاه‌ها تقویت می‌شود
	۱/۱	۵/۶	۴/۴	۴۷/۸	۴/۱	درصد
۱/۸۲	۱	۳	۱۱	۳۹	۳۶	۴. به انتظارات خاص دانشگاه‌ها در کیفیت داوطلبان توجه می‌شود
	۱/۱	۳/۳	۱۲/۲	۴۳/۳	۴۰	درصد

۵ گویه (۳ گویه مثبت و ۱ گویه منفی) مؤثر مربوط به سؤال دوم پژوهش در جدول بالا به تفکیک آمده است. بیشترین میانگین (۴/۱۰) مربوط به گویه ۱۴ (بازار مراکز آموزش آزاد به دلیل حرکت به سمت برگزاری دوره‌های تقویتی و آمادگی برای آزمون رونق می‌یابد) است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۴/۱۰ از ۵ است. به عبارتی، ۹۰ درصد استادان با این گویه موافق بودند. از دیدگاه رونق بازار مراکز آموزش آزاد یک پیامد منفی آزمون نیمه متمرکز دکترا است. این بدان معناست که استادان معتقدند با شیوه نیمه متمرکز بازار مراکز آموزش آزاد به دلیل حرکت به سمت برگزاری دوره‌های تقویتی و آمادگی برای آزمون رونق می‌یابد. به نظر می‌رسد استادان به این دلیل با این گویه بیشتر موافق بودند که معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون برخلاف شیوه غیرمتمرکز به دلیل چهارگزینه‌ای شدن آزمون و مهارتی شدن (مهارت در تست‌زنی) آن مانند دوره‌های قبل (کارشناسی و کارشناسی ارشد) باعث می‌شود که کلاس‌های آمادگی برای آزمون به دوره‌های دکترا نیز کشیده شود.

میانگین ۳/۱۴ مربوط به گویه ۲ (فرصت‌های برابر آموزشی برای همه داوطلبان واجد شرایط ایجاد می‌شود) است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۳/۱۴ از ۵ می‌باشد. به عبارتی ۷۰ درصد اساتید موافق این گویه بودند. از دیدگاه اساتید ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی برای همه داوطلبان واجد شرایط یک پیامد مثبت برای آزمون نیمه متمرکز دکترا می‌تواند باشد. این بدان معناست که استادان معتقدند با شیوه نیمه متمرکز فرصت برابر آموزشی برای همه داوطلبان ایجاد می‌شود. به نظر می‌رسد استادان به این دلیل با این گویه بیشتر موافق بودند که معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون برخلاف شیوه غیرمتمرکز از اعمال سلیقه شخصی افراد در پذیرش دانشجوی جلوگیری می‌کند. وقتی دانشگاه‌ها به صورت انفرادی در پذیرش دانشجو اقدام می‌کنند به داوطلبانی که در دوره کارشناسی ارشد از دانشگاه خودشان فارغ التحصیل شده‌اند نظر خاصی دارند، اما با برگزاری آزمون نیمه متمرکز دکترا، دانشجویان دوره دکترا از بین فارغ التحصیلان دانشگاه‌های مختلف انتخاب می‌شوند. دانشجویان با شرکت در آزمون سراسری دوره دکترا نمره‌ای را کسب می‌کنند و می‌توانند با آن نمره به دانشگاه‌های کشور مراجعه کنند و بر حسب نمره‌ای که کسب کرده‌اند در مصاحبه‌های دوره دکترا شرکت می‌کنند.

پایین‌ترین میانگین مربوط به گویه ۱۰ (استقلال دانشگاه‌ها تقویت می‌شود) است. در خصوص این گویه پاسخ استادان ۱/۷۸ از ۵ بودند و به عبارتی، تنها ۱۱/۱ درصد استادان موافق این گویه بودند. از دیدگاه استادان تقویت استقلال دانشگاه‌ها یک پیامد مثبت آزمون نیمه متمرکز دکترا است. این بدان معناست که استادان معتقدند با شیوه نیمه متمرکز استقلال دانشگاه‌ها تقویت نمی‌شود. به نظر می‌رسد اکثریت استادان به این دلیل مخالف این گویه بودند که معتقدند وقتی دانشگاه‌ها به صورت انفرادی در پذیرش دانشجو اقدام می‌کنند، به داوطلبانی که در دوره کارشناسی ارشد از دانشگاه خودشان فارغ التحصیل شده‌اند، نظر خاصی دارند و حتی بر حسب معیارهای خود دانشجویان دوره دکترا را انتخاب کنند؛ در نتیجه، در گزینش دانشجو آزادی عمل دارند اما با برگزاری آزمون نیمه متمرکز دکترا، دانشجویان دوره دکترا از بین فارغ التحصیلان دانشگاه‌های مختلف انتخاب می‌شوند.

میانگین مربوط به گویه ۱۲ (به انتظارات خاص دانشگاه‌ها در کیفیت داوطلبان توجه می‌شود). در خصوص این گویه پاسخ استادان ۱/۸۲ از ۵ بود و به عبارتی، تنها ۲۶/۶ درصد استادان موافق این گویه هستند. این بدان معناست که استادان معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون دکترا به انتظارات خاص دانشگاه‌ها در خصوص کیفیت داوطلبان توجه نمی‌شود. به نظر می‌رسد استادان به این دلیل مخالف این گویه بودند که معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون برخلاف شیوه غیرمتمرکز که دانشگاه‌ها با توجه به معیارهایی که داشتند دانشجویان خود را انتخاب می‌کردند اما با شیوه نیمه متمرکز دانشگاه‌ها باید از بین دانشجویانی گزینش کنند که در مرحله اول نمره کسب کرده‌اند (آزمون سراسری) و به مرحله دوم راه یافته‌اند (مصاحبه توسط دانشگاه‌ها) که ممکن است این دانشجویان معیارهای مورد نظر را نداشته باشند. به نظر استادان توجه به انتظارات خاص دانشگاه‌ها یک پیامد مثبت برای آزمون دکتراست که به نظر حدود ۷۰٪ استادان آزمون نیمه متمرکز دکترا در گزینش دانشجو به انتظارات خاص دانشگاه‌ها توجه نمی‌شود، ممکن است به دلیل اینکه ممکن است دانشگاهی بخواهد نیروی متخصص با توانایی‌های خاص جذب کند که با نیمه متمرکز کردن آزمون این امکان از دانشگاه‌ها سلب می‌شود.

ثانیاً، نتایج نشان داد مقدار سطح معناداری (ارزش یا مقدار p) برابر ۰/۱۳۴ است؛ بنابراین، تفاوت مشاهده شده بین میانگین فرضی و میانگین مشاهده شده از نظر آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار نیست. به عبارت دیگر، پاسخگویان با پیامدهای اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه متمرکز دکترا در حد متوسط به بالاموافق بودند.

جدول (۵) نتایج آزمون t تک متغیره، مقایسه میانگین با میانگین فرضی ($m=3$)

میانگین فرضی	میانگین	انحراف معیار	t	df	سطح معناداری (Sig)
۳	۲/۹۰	۰/۶۳۲	-۱/۵۱۲	۸۹	۰/۱۳۴

داده‌ها و نتایج جدول نشان می‌دهد: بر اساس تحلیل استنباطی مقدار سطح معناداری (ارزش یا مقدار p) برابر ۰/۱۳۴ است و چون این مقدار بیشتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین، تفاوت مشاهده شده بین میانگین فرضی و میانگین مشاهده شده از نظر آماری در سطح

اطمینان ۹۵ درصد معنادار نیست؛ به عبارت دیگر، پاسخگویان با پیامدهای اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا تاحدودی موافق هستند.

سؤال سوم پژوهش: تا چه حد استادان دانشگاه اصفهان با پیامدهای احتمالی روانی - فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا موافق اند؟

به منظور بررسی میزان موافقت استادان در خصوص پیامدهای احتمالی روانی - فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا ۹ گویه مثبت طراحی شد و براساس مقیاس لیکرت از آنان خواسته شد تا میزان موافقت خود را با هریک از گویه‌ها اعلام کنند

به دو دلیل نتایج پژوهش نشان داده که تمایل اکثر پاسخگویان به آزمون نیمه‌متمرکز دکترا بوده است

اولاً ۷۱/۱ درصد استادان به پیامدهای احتمالی روانی - فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا در حد متوسط به بالا موافق بودند و ۲۸/۹ درصد از پاسخگویان با پیامدهای روانی - فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا کاملاً مخالف یا مخالف بودند. تفاوت مجموع موافقین و مخالفین ۴۳/۲ درصد بود. در مجموع میانگین وزنی ۳/۳۱ از ۵ نشان داد که استادان با پیامدهای روانی - فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا تا حدودی موافق بودند. در این رابطه به برخی از موثرترین گویه‌ها اشاره کردیم

جدول (۶) نوع و درصد برخی از موثرترین پاسخها در ارتباط با مقوله روانی - فردی

میزان موافقت	کاملاً موافقم	موافقم	توسط موافقم	کاملاً مخالفم	توجه	توجه	توجه
۴/۰۰	۲۲	۵۵	۵	۷	۱	فراوانی	۱. از شرکت داوطلبان در آزمون‌های متعدد می‌کاهد
	۲۴/۴	۶۱/۱	۵/۶	۷/۸	۱/۱	درصد	
۲/۴۰	۴	۱۱	۲۲	۳۳	۲۰	فراوانی	۲. دانشجویان با استعداد بالا جذب می‌شوند (بدلیل وجود آزمون هوش و استعداد) است.
	۴/۴	۱۲/۲	۲۴/۴	۳۶/۷	۲۲/۲	درصد	

۲ گویه (هر دو مثبت) مؤثر مربوط به سؤال سوم پژوهش در جدول بالا به تفکیک آمده است. بیشترین میانگین مربوط به گویه ۹ (از شرکت داوطلبان در آزمون‌های متعدد می‌کاهد) است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۴ از ۵ است. به عبارتی، ۹۱/۱ درصد استادان موافق این گویه است. از دیدگاه استادان کاهش شرکت داوطلبان در آزمون‌های متعدد یک پیامد مثبت برای آزمون نیمه متمرکز دکترا است. این بدان معناست که استادان معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون دیگر داوطلبان مجبور نیستند در چندین آزمون شرکت کنند. به نظر می‌رسد استادان به این دلیل با این گویه بیشتر موافق هستند که معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون برخلاف شیوه غیرمتمرکز دیگر دانشجویان مجبور نیستند در آزمون‌های دانشگاه‌های مختلف شرکت کنند بلکه با شرکت در یک آزمون سراسری و کسب نمره در مرحله دوم و برای مصاحبه به دانشگاه مربوطه مراجعه می‌کنند.

پایین‌ترین میانگین مربوط به گویه ۱۶ (دانشجویان با استعداد بالا جذب می‌شوند) بدلیل وجود آزمون هوش و استعداد است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۳/۴۰ از ۵ بود؛ به عبارتی، ۴۱ درصد اساتید موافق این گویه بودند. از دیدگاه استادان جذب دانشجویان با استعداد تحصیلی بالا یک پیامد مثبت برای آزمون نیمه متمرکز دکترا است. به نظر می‌رسد اکثریت استادان به این دلیل بیشتر مخالف این گویه بودند که معتقدند با چهار گزینه‌ای شدن آزمون فقط محفوظات دانشجویان سنجش می‌شود و کسانی که مهارت تست زنی بالایی دارند پذیرش می‌شوند.

بر اساس تحلیل استنباطی نتایج نشان داد: مقدار سطح معناداری (ارزش یا مقدار p) برابر $0/005 <$ است، بنابراین، تفاوت مشاهده شده بین میانگین فرضی و میانگین مشاهده شده از نظر آماری در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار است. به عبارت دیگر، پاسخگویان با پیامدهای روانی - فردی آزمون نیمه متمرکز دکترا در حد متوسط به بالا موافق بودند.

جدول (۷) نتایج آزمون t تک متغیره، مقایسه میانگین با میانگین فرضی (m=۳)

میانگین فرضی	میانگین	انحراف معیار	t	df	سطح معناداری (Sig)
۳	۳/۳۱	۰/۷۶۷	۳/۸۲۰	۸۹	<۰/۰۰۵

بر اساس تحلیل استنباطی داده‌های جدول مقدار سطح معناداری (ارزش یا مقدار p) برابر ۰/۰۰۵ < است و چون این مقدار کمتر از ۰/۰۱ است؛ بنابراین، تفاوت مشاهده شده بین میانگین فرضی و میانگین مشاهده شده از نظر آماری در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار است. به عبارت دیگر، پاسخگویان با پیامدهای روانی - فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا تاحدودی موافق هستند.

سایر یافته‌های پژوهش: در این پژوهش به بررسی یافته‌های پژوهش بر حسب عوامل دموگرافیک (سنوات خدمت، کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی، زیر گروه آموزشی) نیز پرداخته شده است.

سؤال: آیا بین نظرات استادان در خصوص پیامدهای فوق‌الذکر (علمی - آموزشی، اجتماعی - فرهنگی و روانی - فردی) بر حسب متغیرهای دموگرافیک (سنوات خدمت، کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی، زیر گروه آموزشی) تفاوت معناداری وجود دارد؟

به منظور دستیابی به پاسخ این سؤال پژوهش و با توجه به ماهیت سؤال، فقط به ارائه مطالب مربوط به استنباط و تعمیم پرداخته شده است. به منظور تحلیل استنباطی داده‌های پژوهش ابتدا با استفاده از آزمون کالموگروف - اسمیرنف نرمال بودن توزیع نمرات حاصله مورد تأیید قرار گرفت. هرچند با توجه به تعداد جامعه آماری (بیشتر از ۱۰۰ نفر) نرمال بودن توزیع نمرات محتمل بود.

سؤال ۱: آیا بین دیدگاه استادان در خصوص پیامدهای آزمون نیمه‌متمرکز دکترا بر حسب سنوات خدمت تفاوت معناداری وجود ندارد؟

جدول (۸) فراوانی، میانگین و انحراف معیار سؤال‌های پژوهش به تفکیک سنوات خدمت

انحراف معیار	میانگین	فراوانی	سنوات خدمت	سؤال
۰/۳۶۲	۳/۱۶	۳۲	۱ تا ۱۰ سال	۱. دیدگاه استادان دانشگاه اصفهان در خصوص پیامدهای علمی - آموزشی آزمون نیمه متمرکز دکترا چگونه بوده است؟
۰/۴۳۸	۳/۰۷	۳۹	۱۱ تا ۲۰ سال	
۰/۵۲۳	۳/۰۲	۱۹	۲۱ تا ۳۰ سال	
۰/۶۵۵	۳/۱۴	۳۲	۱ تا ۱۰ سال	۲. دیدگاه استادان دانشگاه اصفهان در خصوص پیامدهای اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه متمرکز دکترا چگونه بوده است؟
۰/۵۰۱	۲/۷۹	۳۹	۱۱ تا ۲۰ سال	
۰/۸۳۵	۲/۷۲	۱۹	۲۱ تا ۳۰ سال	
۰/۷۰۷	۳/۵۸	۳۲	۱ تا ۱۰ سال	۳. دیدگاه استادان دانشگاه اصفهان در خصوص پیامدهای روانی - فردی آزمون نیمه متمرکز دکترا چگونه بوده است؟
۰/۷۵۶	۳/۲۱	۳۹	۱۱ تا ۲۰ سال	
۰/۷۸۳	۳/۰۵	۱۹	۲۱ تا ۳۰ سال	

نتایج جدول بالا فراوانی، میانگین و انحراف معیار سؤال‌های پژوهش را به تفکیک سنوات خدمت مشخص نموده است.

جدول (۹) نتایج تحلیل آنوا برای متغیر سنوات خدمت

Sig	F	میانگین مجذورات	df	مجموع مجذورات	منبع تغییرات سؤال
۰/۵۰۵	۰/۶۸۸	۰/۱۲۹	۲	۰/۲۵۷	۱. پیامدهای علمی - آموزشی
		۰/۱۸۷	۸۷	۱۶/۲۸۳	بین گروهی
			۸۹	۱۶/۵۴۰	درون گروهی کل
۰/۰۲۳	۳/۹۴۳	۱/۴۷۵	۲	۲/۹۵۱	۲. پیامدهای اجتماعی - فرهنگی
		۰/۳۷۴	۸۷	۳۲/۵۵۵	بین گروهی
			۸۹	۳۵/۵۰۵	درون گروهی کل
۰/۰۳۱	۳/۶۱۱	۲/۰۰۴	۲	۴/۰۰۸	۳. پیامدهای روانی - فردی
		۰/۵۵۵	۸۷	۴۸/۲۸۲	بین گروهی درون گروهی

در سؤال اول (پیامدهای علمی - آموزشی)، اختلاف مشاهده شده بین میانگین پاسخگویان با سنوات خدمت مختلف، معنادار نیست؛ یعنی پاسخگویان با سنوات خدمت مختلف در سؤال اول، نظرات یکسانی ارائه نکرده‌اند. در عین حال، در سؤال دوم (پیامدهای اجتماعی - فرهنگی) و سؤال سوم (پیامدهای روانی - فردی)، اختلاف

مشاهده شده بین میانگین پاسخگویان با سنوات خدمت مختلف، معنادار است. یعنی پاسخگویان با سنوات خدمت مختلف در سؤال‌های دوم و سوم، نظرات یکسانی ارایه نکرده‌اند. قابل ذکر است براساس نتایج جدول در سؤال دوم (پیامدهای اجتماعی - فرهنگی) و سؤال سوم (پیامدهای روانی - فردی) تفاوت معناداری بین نظرات پاسخگویان با سنوات خدمت ۱ تا ۱۰ سال با ۱۱ تا ۲۰ سال و ۱ تا ۱۰ سال با ۲۱ تا ۳۰ سال دیده می‌شود.

سؤال ۲: آیا بین دیدگاه استادان در خصوص پیامدهای احتمالی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا بر حسب کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی تفاوت معناداری وجود ندارد؟ توجه به ماهیت دو ارزشی این متغیر از آزمون مقایسه میانگین دو جامعه که به کمک آزمونی مستقل انجام می‌شود، استفاده می‌کنیم.

جدول (۱۰) فراوانی، میانگین و انحراف معیار سؤال‌ها به تفکیک کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی

سؤال	کشور	فراوانی	میانگین	انحراف معیار
۱. دیدگاه استادان در خصوص پیامدهای علمی - آموزشی آزمون نیمه متمرکز دکترا چگونه بوده است؟	ایران	۴۸	۳/۱۴	۰/۴۶۸
	سایر کشورها	۴۲	۳/۰۳	۰/۳۸۲
۲. دیدگاه استادان در خصوص پیامدهای اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه متمرکز دکترا چگونه بوده است؟	ایران	۴۸	۳/۰۲	۰/۷۳۱
	سایر کشورها	۴۲	۲/۷۶	۰/۴۶۷
۳. دیدگاه استادان در خصوص پیامدهای روانی - فردی آزمون نیمه متمرکز دکترا چگونه بوده است؟	ایران	۴۸	۳/۴۴	۰/۸۶۰
	سایر کشورها	۴۲	۳/۱۶	۰/۶۲۲

نتایج جدول بالا فراوانی، میانگین و انحراف معیار سؤال‌های پژوهش را به تفکیک کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی مشخص شده است.

جدول (۱۱) نتایج آزمون t مستقل برای متغیر کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی

آزمون t (تساوی میانگین‌ها)			آزمون لوین (تساوی واریانس‌ها)		آزمون سؤال
Sig(2- tailed)	df	t	Sig	F	
۰/۲۰۹	۸۸	۱/۲۶۴	۰/۲۵۳	۱/۳۲۴	۱. پیامدهای علمی - آموزشی با فرض برابری واریانس‌ها
۰/۰۵۲	۸۸	۱/۹۷۲	۰/۰۰۳	۹/۶۵۷	۲. پیامدهای اجتماعی - فرهنگی با فرض برابر نبودن واریانس‌ها
۰/۰۹۴	۸۸	۱/۶۹۲	۰/۰۶۴	۳/۵۲۰	۳. پیامدهای روانی - فردی با فرض برابری واریانس‌ها

جدول بالا نتایج دو آزمون را نشان می‌دهد. در یک قسمت تساوی واریانس‌ها به کمک آزمون لوین رایج شده است و در قسمت دوم جدول تساوی میانگین‌ها برای دو حالت تساوی و عدم تساوی واریانس ارائه می‌شود.

مطابق نتایج جدول بالا در سؤال اول و سؤال سوم، فرض تساوی واریانس‌ها برقرار است. زیرا در سؤال‌های اول و سوم مقدار سطح معناداری (ارزش یا مقدار p) بزرگ‌تر از ۰/۰۵ است و در نتیجه، می‌توان گفت واریانس‌ها برابر هستند؛ بنابراین، اطلاعات با فرض برابری واریانس‌ها نوشته شده است. در عین حال، در سؤال دوم، فرض تساوی واریانس‌ها برقرار نیست. زیرا در سؤال دوم مقدار سطح معناداری (ارزش یا مقدار p) کوچک‌تر از ۰/۰۵ است و در نتیجه، می‌توان گفت واریانس‌ها برابر نیستند؛ بنابراین، اطلاعات با فرض برابر نبودن واریانس‌ها نوشته شده است.

همچنین مطابق نتایج جدول بالا در تمام سؤال‌ها، اختلاف مشاهده شده بین میانگین پاسخگویان بر حسب کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی معنادار نیست؛ زیرا مقدار سطح معناداری (ارزش یا مقدار p) بزرگ‌تر از ۰/۰۵ است؛ یعنی پاسخگویان بر حسب کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی در تمام سؤال‌ها نظرات یکسانی ارائه کرده‌اند. آزمون غیر پارامتریک مان - ویتنی - یو نیز همین نتایج را نشان داد.

جدول (۱۲) خلاصه داده‌های آزمون مان - ویتنی - یو برای متغیر کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی

سؤال	Asymp. Sig	Z	Wilcoxon W	Mann-Whitney U
پیامدهای علمی - آموزشی	۰/۲۰۹	-۱/۲۵۵	۱۷۵۶	۸۵۳
پیامدهای اجتماعی - فرهنگی	۰/۰۶۸	-۱/۸۲۶	۱۶۸۵/۵	۷۸۲/۵
پیامدهای روانی - فردی	۰/۰۵۶	-۱/۹۱۲	۱۶۷۵	۷۷۲

در تمام سؤال‌ها، اختلاف مشاهده شده بین میانگین پاسخگویان بر حسب کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی معنادار نیست؛ یعنی پاسخگویان بر حسب کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی در تمام سؤال‌ها نظرات یکسانی ارائه کرده‌اند.

سؤال ۳: آیا بین دیدگاه استادان در خصوص پیامدهای آزمون نیمه متمرکز دکترا بر حسب زیر گروه آموزشی تفاوت معناداری وجود ندارد؟
با توجه به ماهیت چند ارزشی این متغیر از آزمون F یا مقایسه میانگین چند جامعه (ANOVA)، که به آن تحلیل واریانس یک راهه یا یک عامله نیز گفته می‌شود، استفاده می‌کنیم.

جدول (۱۳) فراوانی، میانگین و انحراف معیار سؤال‌های پژوهش به تفکیک زیر گروه آموزشی

سؤال	مدرک تحصیلی	فراوانی	میانگین	انحراف معیار
۱- دیدگاه استادان دانشگاه اصفهان در خصوص پیامدهای علمی - آموزشی آزمون نیمه متمرکز دکترا چگونه بوده است؟	علوم انسانی	۵۳	۳/۲۳	۰/۴۵۳
	علوم پایه	۲۳	۲/۹۴	۰/۳۵۶
	فنی و مهندسی	۱۴	۲/۸۳	۰/۲۱۴
۲- دیدگاه استادان دانشگاه اصفهان در خصوص پیامدهای اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه متمرکز دکترا چگونه بوده است؟	علوم انسانی	۵۳	۳/۰۰	۰/۶۴۸
	علوم پایه	۲۳	۲/۷۶	۰/۶۵۳
	فنی و مهندسی	۱۴	۲/۷۳	۰/۴۷۲
۳- دیدگاه استادان دانشگاه اصفهان در خصوص پیامدهای روانی - فردی آزمون نیمه متمرکز دکترا چگونه بوده است؟	علوم انسانی	۵۳	۳/۳۱	۰/۷۷۳
	علوم پایه	۲۳	۳/۳۸	۰/۷۵۶
	فنی و مهندسی	۴	۳/۱۸	۰/۷۹۷

نتایج جدول بالا فراوانی، میانگین و انحراف معیار سؤال‌های پژوهش را به تفکیک زیر گروه آموزشی مشخص نموده است

جدول (۱۴) نتایج تحلیل آنوا برای متغیر زیر گروه آموزشی

Sig	F	میانگین مجذورات	df	مجموع مجذورات	منبع تغییرات سؤال	
					بین گروهی	درون گروهی
۰/۰۰۱	۷/۶۱۸	۱/۲۳۲	۲	۲/۴۶۵	بین گروهی	پیامدهای علمی - آموزشی
		۰/۱۶۲	۸۷	۱۴/۰۷۵	درون گروهی	
			۸۹	۱۶/۵۴۰	کل	
۰/۱۷۱	۱/۸۰۱	۰/۷۰۶		۱/۴۱۲	بین گروهی	پیامدهای اجتماعی - فرهنگی
		۰/۳۹۲	۸۷	۳۴/۰۹۴	درون گروهی	
			۸۹	۳۵/۵۰۵	کل	
۰/۷۵۰	۰/۲۸۹	۰/۱۷۳	۲	۰/۳۴۵	بین گروهی	پیامدهای روانی - فردی
		۰/۵۹۷	۸۷	۵۱/۹۴۵	درون گروهی	
			۸۹	۵۲/۲۹۱	کل	

در سؤال اول (پیامدهای علمی - آموزشی) تفاوت معناداری بین نظرات پاسخگویان در زیر گروه آموزشی علوم انسانی با زیر گروه آموزشی علوم پایه و زیر گروه آموزشی علوم انسانی با زیر گروه آموزشی فنی و مهندسی دیده می‌شود. در عین حال، بین نظرات پاسخگویان با زیر گروه آموزشی علوم پایه با زیر گروه آموزشی فنی و مهندسی اختلاف معناداری دیده نمی‌شود. به عبارت دیگر، نظرات پاسخگویان در این مورد با یکدیگر یکسان است.

در سؤال دوم (پیامدهای اجتماعی - فرهنگی) و سؤال سوم (پیامدهای روانی - فردی)، اختلاف مشاهده شده بین میانگین پاسخگویان با زیر گروه آموزشی مختلف، معنادار نیست؛ یعنی پاسخگویان با زیر گروه آموزشی مختلف در سؤال‌های دوم و سوم، نظرات یکسانی ارائه کرده‌اند. در عین حال، در سؤال اول (پیامدهای علمی - آموزشی)، اختلاف مشاهده شده بین میانگین پاسخگویان با زیر گروه آموزشی مختلف، معنادار است؛ یعنی پاسخگویان با زیر گروه آموزشی مختلف در سؤال اول (پیامدهای علمی - آموزشی) نظرات یکسانی ارائه نکرده‌اند.

نتیجه‌گیری

سؤال اول: تا چه حد استادان با پیامدهای احتمالی علمی آموزشی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا موافق‌اند؟ داده‌های جدول (۲) نشان می‌دهد که استادان دانشگاه اصفهان با (۱۶ گویه) پیامدهای احتمالی علمی - آموزشی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا عنوان شده در پرسشنامه تا حدودی موافق هستند. طبق داده‌های جدول ۲، ۶/۶۵ درصد از پاسخگویان با پیامدهای احتمالی علمی - آموزشی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا در حد متوسط به بالا موافق هستند و ۴/۳۴ درصد از پاسخگویان با پیامدهای احتمالی علمی - آموزشی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا کاملاً مخالف یا مخالف هستند؛ گرچه تفاوت درصد نظرات موافقین و مخالفین ۲/۳۱ بوده است. در مجموع میانگین وزنی ۹/۳ از ۵ نشان می‌دهد که استادان با پیامدهای احتمالی علمی - آموزشی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا تا حدودی موافق هستند. طبق جدول (....) بیشترین میانگین (۳/۹۴) مربوط به گویه ۱ و ۲ (مواد امتحانی برای داوطلبان یکسان می‌شود)، (منابع آزمون برای همه داوطلبان یکسان می‌شود) است که به نظر استادان یک پیامد مثبت آزمون است. در خصوص گویه ۱، میانگین پاسخ استادان ۳/۹۴ از ۵ می‌باشد و به عبارتی، ۶/۹۶ درصد استادان در حد متوسط به بالا موافق این گویه هستند. در خصوص گویه ۲ میانگین پاسخ استادان ۳/۹۶ از ۵ بود و به عبارتی، ۶/۹۵ درصد استادان موافق این گویه هستند. این بدان معناست که استادان معتقدند با نیمه‌متمرکز کردن آزمون دکترا مواد و منابع آزمون برای همه داوطلبان یکسان می‌شود. به نظر می‌رسد استادان به این دلیل با این گویه بیشتر موافقند که معتقدند با سراسری شدن آزمون به تبع آن منابع آزمون نیز برای همه داوطلبان یکسان می‌شود. استادان بیان کردند که با نیمه‌متمرکز کردن آزمون دکترا منابع آزمون برای همه داوطلبان یکسان می‌شود و معتقدند که برخلاف شیوه غیرمتمرکز که هر دانشگاهی مواد و منابع خاص خود را برای آزمون ورودی دوره دکترا معرفی می‌کرد و معمولاً استادان کتاب‌های خود را معرفی می‌کردند و منابع آزمون در دانشگاه‌های مختلف یکسان نبود ولی در شیوه نیمه‌متمرکز که مرحله اول آزمون به صورت سراسری و توسط سازمان سنجش برگزار می‌شود، به تبع آن منابع آزمون نیز از طرف سازمان سنجش برای همه داوطلبان یکسان معرفی می‌شود.

سومین میانگین (۳/۸۶) مربوط به گویه ۳ (نقش استادان متخصص رشته در گزینش دانشجو کم رنگ می شود) است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۳/۸۶ از ۵ است و به عبارتی، ۸۴/۴ درصد اساتید موافق این گویه هستند. به نظر می رسد استادان به این دلیل با این گویه بیشتر موافقت کنند که معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون دکترا دیگر مانند شیوه غیرمتمرکز در گزینش دانشجو نقش ندارند. به نظر استادان کم رنگ شدن نقش آنان در گزینش دانشجو یک پیامد منفی به را یا آزمون است به دلیل اینکه دیگر استادان مثل گذشته در گزینش دانشجو نقش ندارند. معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون دکترا برخلاف شیوه غیرمتمرکز که استادان با شناخت دانشجویان خود را برای دوره دکترا انتخاب و آزادی عمل بیشتری برای انتخاب دانشجویانی که شناخت بیشتری از آنان داشتند، ولی در شیوه غیرمتمرکز استادان باید از میان کسانی انتخاب کنند که در آزمون که سازمان سنجش برگزار کرده موفق شده اند.

پایین ترین میانگین مربوط به گویه ۱۶ (به دانش تخصصی دانشجویان توجه می شود) است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۱/۹۶ از ۵ است. به عبارتی، اکثریت استادان با این گویه مخالف بودند. توجه به به دانش تخصصی دانشجویان یک پیامد مثبت برای آزمون حساب می شود ولی استادان بیان کردند که با نیمه متمرکز کردن آزمون دکترا دانش تخصصی دانشجویان ارزیابی نمی شود؛ چون معتقدند که با نیمه متمرکز کردن آزمون دکترا برخلاف شیوه غیرمتمرکز که مبنای گزینش دانشجویان دانش تخصصی آنان بود به دانش تخصصی دانشجویان توجه نمی شود و گزینش بر اساس دانش عمومی صورت می گیرد.

میانگین ۲/۵۴ مربوط به گویه ۸ (کسانی که از توان علمی بالا برخوردارند گزینش می شوند) است. در خصوص این گویه پاسخ استادان ۲/۵۴ از ۵ بود و به عبارتی، ۴۸/۹ درصد از استادان موافق این گویه بودند. از دیدگاه استادان گزینش افراد با توانایی علمی بالا یک پیامد مثبت برای آزمون حساب می شود ولی استادان بیان کردند که آزمون نیمه متمرکز دکترا قدرت اندکی در شناسایی دانشجویان کارآموده و اندیشمند دارد و معتقدند که آزمون نیمه متمرکز دکترا نمی تواند دانشجویان اندیشمند و کارآموده را گزینش کند و باعث پذیرش دانشجویانی می شود که دانش و اطلاعات کافی در رشته مورد نظر ندارند.

سؤال دوم: تا چه حد استادان با پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا موافق‌اند؟

داده‌های جدول (۴) نشان می‌دهد که استادان دانشگاه اصفهان با پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا تا حدودی موافق بودند. طبق داده‌های جدول ۴، ۵۸/۹ درصد استادان با پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا در حد متوسط به بالا موافق هستند و ۴۱/۱ درصد از پاسخگویان با پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا کاملاً مخالف یا مخالف هستند. گرچه تفاوت مجموع درصد نظرات موافقین و مخالفین تنها ۱۷/۸ درصد بوده است. در مجموع میانگین وزنی ۲/۹۰ از ۵ نشان می‌دهد، پاسخگویان با پیامدهای احتمالی اجتماعی - فرهنگی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا تا حدودی موافق هستند.

طبق داده‌های جدول (۴) بیشترین میانگین (۴/۱۰) مربوط به گویه ۱۴ (بازار مراکز آموزش آزاد به دلیل حرکت به سمت برگزاری دوره‌های تقویتی و آمادگی برای آزمون رونق می‌یابد) است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۴/۱۰ از ۵ است. به عبارتی ۹۰ درصد استادان با این گویه موافق بودند. این بدان معناست که استادان معتقدند با شیوه نیمه‌متمرکز بازار مراکز آموزش آزاد به دلیل حرکت به سمت برگزاری دوره‌های تقویتی و آمادگی برای آزمون رونق می‌یابد. از دیدگاه استادان رونق یافتن بازار مراکز آموزش آزاد یک پیامد منفی برای آزمون است. به نظر می‌رسد استادان به این دلیل با این گویه بیشتر موافق بودند که معتقدند با نیمه‌متمرکز کردن آزمون برخلاف شیوه غیرمتمرکز به دلیل چهارگزینه‌ای شدن آزمون و مهارتی شدن (مهارت در تست‌زنی) آن مانند دوره‌های قبل (کارشناسی و کارشناسی ارشد) باعث می‌شود که کلاس‌های آمادگی برای آزمون به دوره‌های دکترا نیز کشیده شود.

طبق داده‌های جدول (۴) میانگین ۳/۱۴ مربوط به گویه ۲ (فرصت‌های برابر آموزشی برای همه داوطلبان واجد شرایط ایجاد می‌شود) است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ اساتید ۳/۱۴ از ۵ است. به عبارتی، ۷۰ درصد استادان موافق این گویه هستند. این بدان معناست که استادان معتقدند با شیوه نیمه‌متمرکز فرصت برابر آموزشی برای همه داوطلبان ایجاد می‌شود. به نظر می‌رسد استادان به این دلیل با این گویه بیشتر موافق

هستند که معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون برخلاف شیوه غیرمتمرکز از اعمال سلاقی شخصی افراد در پذیرش دانشجو جلوگیری می‌کند. از دیدگاه استادان ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی برای همه داوطلبان واجد شرایط یک پیامد منفی برای آزمون است؛ به دلیل اینکه وقتی دانشگاه‌ها به صورت انفرادی در پذیرش دانشجو اقدام می‌کنند به داوطلبانی که در دوره کارشناسی ارشد از دانشگاه خودشان فارغ التحصیل شده‌اند نظر خاصی دارند، اما با برگزاری آزمون نیمه متمرکز دکترا، دانشجویان دوره دکترا از بین فارغ التحصیلان دانشگاه‌های مختلف انتخاب می‌شوند. دانشجویان با شرکت در آزمون سراسری دوره دکترا نمره‌ای را کسب می‌کنند و می‌توانند با آن نمره به دانشگاه‌های کشور مراجعه کنند و بر حسب نمره‌ای که کسب کرده‌اند در مصاحبه‌های دوره دکترا شرکت می‌کنند.

پایین‌ترین میانگین مربوط به گویه ۱۰ (استقلال دانشگاه‌ها تقویت می‌شود) است. در خصوص این گویه پاسخ استادان ۱/۷۸ از ۵ بودند و به عبارتی، تنها ۱۱/۱ درصد استادان موافق این گویه بودند. این بدان معناست که استادان معتقدند با شیوه نیمه متمرکز استقلال دانشگاه‌ها تقویت نمی‌شود. به نظر می‌رسد اکثریت استادان به این دلیل مخالف این گویه بودند که معتقدند وقتی دانشگاه‌ها به صورت انفرادی در پذیرش دانشجو اقدام می‌کنند به داوطلبانی که در دوره کارشناسی ارشد از دانشگاه خودشان فارغ التحصیل شده‌اند، نظر خاصی دارند و حتی بر حسب معیارهای خود دانشجویان دوره دکترا را انتخاب کنند؛ در نتیجه، در گزینش دانشجو آزادی عمل دارند اما با برگزاری آزمون نیمه متمرکز دکترا، دانشجویان دوره دکترا از بین فارغ التحصیلان دانشگاه‌های مختلف انتخاب می‌شوند. دانشجویان با شرکت در آزمون سراسری دوره دکترا نمره‌ای را کسب می‌کنند و می‌توانند با آن نمره به دانشگاه‌های کشور مراجعه کنند و بر حسب نمره‌ای که کسب کرده‌اند در مصاحبه‌های دوره دکترا شرکت می‌کنند که این باعث محدودیت انتخاب دانشگاه‌ها شده و استقلال و آزادی عمل آنها را خدشه دار می‌کند. به نظر استادان تقویت استقلال دانشگاه‌ها یک پیامد مثبت برای آزمون دکترا است.

میانگین مربوط به گویه ۱۲ (به انتظارات خاص دانشگاه‌ها در کیفیت داوطلبان توجه

می‌شود). در خصوص این گویه پاسخ استادان ۱/۸۲ از ۵ بود و به عبارتی، تنها ۲۶/۶ درصد استادان موافق این گویه هستند. این بدان معناست که استادان معتقدند با نیمه‌متمرکز کردن آزمون دکترا به انتظارات خاص دانشگاه‌ها در خصوص کیفیت داوطلبان توجه نمی‌شود. به نظر می‌رسد استادان به این دلیل مخالف این گویه بودند که معتقدند با نیمه‌متمرکز کردن آزمون برخلاف شیوه غیرمتمرکز که دانشگاه‌ها با توجه به معیارهایی که داشتند دانشجویان خود را انتخاب می‌کردند اما با شیوه نیمه‌متمرکز دانشگاه‌ها باید از بین دانشجویانی گزینش کنند که در مرحله اول نمره کسب کرده‌اند (آزمون سراسری) و به مرحله دوم راه یافته‌اند (مصاحبه توسط دانشگاه‌ها) که ممکن است این دانشجویان معیارهای مورد نظر را نداشته باشند. به نظر استادان توجه به انتظارات خاص دانشگاه‌ها یک پیامد مثبت برای آزمون دکتراست که به نظر حدود ۷۰/۷ استادان آزمون نیمه متمرکز دکترا در گزینش دانشجو به انتظارات خاص دانشگاه‌ها توجه نمی‌شود، ممکن است به دلیل اینکه ممکن است دانشگاهی بخواهد نیروی متخصص با توانایی‌های خاص جذب کند که با نیمه‌متمرکز کردن آزمون این امکان از دانشگاه‌ها سلب می‌شود.

سؤال سوم: تا چه استادان با پیامدهای احتمالی روانی فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا موافق‌اند؟

داده‌های جدول (۶) نشان می‌دهد که ۷۲/۲ درصد استادان با پیامدهای احتمالی روانی - فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا در حد متوسط به بالا موافق هستند. ۲۸/۹ درصد استادان با پیامدهای روانی - فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا کاملاً مخالف یا مخالف هستند. تفاوت مجموع موافقین و مخالفین ۴۳/۲ درصد است. در مجموع، میانگین وزنی ۳/۳۱ از ۵ نشان می‌دهد که استادان با پیامدهای روانی - فردی آزمون نیمه‌متمرکز دکترا تا حدودی موافق هستند.

طبق جدول (۶) بیشترین میانگین مربوط به گویه ۹ (از شرکت داوطلبان در آزمون‌های متعدد می‌کاهد) است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۴ از ۵ می‌باشد. به عبارتی، ۹۱/۱ درصد استادان موافق این گویه است. این بدان معناست که استادان معتقدند با نیمه‌متمرکز کردن آزمون دیگر داوطلبان مجبور نیستند در چندین

آزمون شرکت کنند. به نظر می‌رسد اساتید به این دلیل با این گویه بیشتر موافق می‌باشند که معتقدند با نیمه متمرکز کردن آزمون برخلاف شیوه غیرمتمرکز دیگر دانشجویان مجبور نیستند در آزمون‌های دانشگاه‌های مختلف شرکت کنند بلکه با شرکت در یک آزمون سراسری و کسب نمره در مرحله دوم و برای مصاحبه به دانشگاه مربوطه مراجعه می‌کنند. به نظر استادان کاهش شرکت داوطلبان در چندین آزمون یک پیامد مثبت برای آزمون نیمه متمرکز دکترا است.

پایین‌ترین میانگین مربوط به گویه ۱۶ (دانشجویان با استعداد بالا جذب می‌شوند) به دلیل وجود آزمون هوش و استعداد است. در خصوص این گویه میانگین پاسخ استادان ۳/۴۰ از ۵ بود. به عبارتی ۴۱ درصد استادان موافق این گویه بودند به نظر استادان جذب دانشجویان با استعداد بالا یک پیامد مثبت برای آزمون نیمه متمرکز دکترا است. اما به نظر می‌رسد اکثریت اساتید به این دلیل بیشتر مخالف این گویه بودند که معتقدند با چهار گزینه‌ای شدن آزمون فقط محفوظات دانشجویان سنجش می‌شود و کسانی که مهارت تست زنی بالایی دارند پذیرش می‌شوند.

منابع

- افشاری، پوران‌دخت و اسداللهی، پوران‌دخت (۱۳۸۱). مقایسه دیدگاه‌های اعضای هیات علمی و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اهواز در خصوص نحوه گزینش دانشجو برای دانشگاه. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*. شماره ۷، ص ۲۰.
- دیرخانه شورای انقلاب فرهنگی (۱۳۸۹). *نظام موزشی ایران*. تهران. مؤلف
- درودگر، قاسم (۱۳۸۸). اصلاح گزینش دانشجو به منظور ارتقاء کیفیت آموزش معماری، گام‌های عملی برای رسیدن به وضعیت مطلوب. *فصلنامه هنرهای زیبا*. شماره ۸، ص ۲۵.
- سلیمی، قربانعلی (۱۳۷۶). *مقدمه‌ای بر روش تحقیق در آموزش و پرورش*. اصفهان: انتشارات گوی قورچیان، نادر قلی و آراسته، حمیدرضا و جعفری، پریش (۱۳۸۳). *دایره‌المعارف آموزش عالی*. تهران. بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی
- گال، مردیت، بورک، والتر، جوینس (۱۳۸۶). *روش‌های تحقیق در علوم تربیتی و روانشناسی*. ترجمه احمدرضا نصر و همکاران. تهران. انتشارات سمت نادری، عزت الله و سیف‌نراقی، مریم (۱۳۷۸). *روش تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی*: انتشارات بدر.
- ملک، حسن (۱۳۸۱). بررسی تحصیلات تکمیلی در نظام آموزش عالی ایران - دوره‌های دکتراعلوم انسانی - از منظر اعضای هیات علمی این دوره‌ها. *مجله علمی - پژوهشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه اصفهان*. شماره ۳۱، صص ۳۲۷-۳۵۴.
- Bowman, J. (2005). Admission practices in master of public administration program, *Public Administration Review*. 48(5) : 867-869.
- Majdzadeh ,I . R., Nedjat, S; Keshavars, H; Rashidian, A; Eynollahi , B; Larijiani, B; Lankarani, KB.(2010). Anew Experience in Medical Student Admission in Iran. *Iranian Journal Public Health*,. 38(1) : 36-39.
- Ramsdon, P (1992) , *Learnin to Teach in Higher Education, London and Newyork: Routledg*
- Ransom, Angele (1993) , *Iimproving Higher Education in Developing Countries*, The Word Bank
- Timothy, P. (2007). The relation between pre - admission data and achievement of Foreign graduate student, *Journal of Educational Psycholog*. 48,(3) , 157-163.